

**KLÍČ K VYBRANÝM CVIČENÍM
Z UČEBNICE
ZEMĚPIS 7**

1. Kvůli vysoké koncentraci obyvatel ve městech a nárocích na drůbeží maso.
2. Protože muslimové i Židé vepřové maso nejí.
3. Kráva je hinduistické posvátné zvíře.
4. V chudých zemích chybí rozvoj dalších sektorů hospodářství, ve vyspělých zemích je zemědělská výroba díky rozvinutým technologiím efektivnější.

1. Pro modré zbarvení planety z pohledu z vesmíru.
  2. Asi před 3,5 mld. let, ve vodě.
  3. Ano.
-
1. Vodní obal Země složený z mnoha moří a pěti oceánů (Tichý, Atlantský, Indický, Jižní, Severní ledový oceán).
  2. Největší je Tichý, nejmenší Severní ledový oceán a nejteplejší Indický.
  3. Asi před 4,5 miliardami let. Ochlazením zemského povrchu došlo ke srážení vodní páry a mohutné přivalové deště zaplavovaly rozsáhlé nížiny.
  4. Některé se zmenšují (Tichý oceán), jiné se zvětšují (Atlantský oceán). Voda v oceánu je v neustálém pohybu. Vlnění (působením větru), příboj, tsunami (ničivé vlny způsobené sopečnou erupcí a zemětřesením), mořské proudy, příliv a odliv (gravitačním působením Měsíce a Slunce).

1. Moře je část oceánu při okrajích pevniny. Ostrov je část pevniny obklopené ze všech stran vodou. Oceánské ostrovy se dělí na pevninské, sopečné, korálové a umělé.
2. Členitost pobřeží určujeme podle množství zálivů, poloostrovů a ostrovů.
3. Záliv je část moře nebo oceánu, která je ze tří stran obklopena pevninou. Průliv je úzký pruh oceánu nebo moře mezi dvěma pevninami nebo mezi pevninou a ostrovem.

1. Grónsko, na rozhraní Atlantského a Severního ledového oceánu.
  2. 10 924 m.
-
1. Tichý oceán (Pacifik) zaujímá přibližně třetinu zemského povrchu.
  2. Omývá pobřeží Severní a Jižní Ameriky, Asie a Austrálie.
  3. Dno Tichého oceánu je velmi členité a je ovlivněno pohybem litosférických desek. Dochází zde často k zemětřesení, které může vyvolat tsunami. Okraje oceánu tvoří většinou hlubokooceánské příkopy (nejhlubší je Mariánský příkop).
  4. Např.: Šanghaj, Hongkong (oba v Číně), Singapur (jihovýchodní Asie), Kóbe (Japonsko).
  5. Např.: Nová Guinea (2. největší), Kalimantan (3. největší).
  6. Honolulu.

1. Severní Amerika a Evropa mají velkou členitost pobřeží, Jižní Amerika a Afrika malou.
2. Např.: Grónsko (největší), Island.
3. Panamský průplav (spojuje Atlantský a Tichý oceán) a Suezský průplav (spojuje Středozemní moře – součást Atlantského oceánu s Rudým mořem – součást Indického oceánu).
4. Průliv je vytvořen přírodou, bez zásahu člověka. Průplav je vytvořen pouze zásahem člověka.
5. Např.: Amazonka, Mississippi, Kongo, Seina.

UČEBNICE**str. 25**

1. Tichým a Atlantským oceánem, s Afrikou, Austrálií a Asií.
2. Rozkládá se kolem rovníku a proudí zde převážně teplé mořské proudy.
3. Suezský průplav.

UČEBNICE**str. 26**

1. Jižní oceán je na jižní polokouli a na severu ho ohraničuje rovnoběžka 60° jižní šířky. Obklopuje Antarktidu.
2. Rozkládá se kolem severního pólu. Omývá Asii, Evropu a Severní Ameriku.
3. Nezamrzá působením Severoatlantského proudu.

UČEBNICE**str. 29**

1. Podnebí Antarktidy je polární – velmi drsné a větrné. Většinu území pokrývá pevninský ledovec (největší na světě). Antarktida je nejstudenější světadíl a má nejvyšší průměrnou nadmořskou výšku.
2. Antarktida je mezinárodní území, které nepatří žádnému státu. Je zde zakázána těžba nerostných surovin a oblast Antarktidy má sloužit jen pro vědecké účely.
3. Nemůže, protože lední medvěd na jižní polokouli nežije.

UČEBNICE**str. 31**

1. Arktida je oblast kolem severního pólu. Zahrnuje trvale zamrzlou část Severního ledového oceánu a jím omývané pobřežní oblasti v Severní Americe, Asii a Evropě. Podnebí v Arktidě je polární, krajinu tvoří polární pustina nebo tundra. Žije zde medvěd lední, mrož polární, liška polární, sob polární, zajíc polární. Inuité (Eskymáci) jsou původními obyvateli Arktidy.
2. Arktida je oblast kolem Severního pólu, Antarktida je kontinent u jižního pólu. V Arktidě žijí trvale asi 4 miliony obyvatel, Antarktida není trvale obydlena. V Arktidě se těží nerostné suroviny, v Antarktidě je těžba zakázána. Chladnější podnebí je v Antarktidě.
3. Arktida není světadíl, protože je oblast světového oceánu.

UČEBNICE**str. 33**

1. Mosambický průliv.
2. Ostrov Svata Helena: 16° jižní šířka, 6° západní délka, Napoleon Bonaparte.

UČEBNICE**str. 35**

2. Džabal Tubkal 4 167 m.
  4. Shiva, Mawenzi, Kibo.
1. Atlantský a Indický oceán. Rovnoběžky – rovník, obratník Raka, obratník Kozoroha, poledník – nultý.
  2. Ostrov Madagaskar, poloostrov Somálský.

UČEBNICE**str. 36**

1. Nejdelší africkou řekou je Nil. Pramení ve východní Africe a ústí do Středozemního moře. Nejvodnatější řekou je řeka Kongo. Viktoriiny vodopády jsou na řece Zambezi.
2. Největší jezera se nacházejí ve východoafrickém příkopu (největší Viktoriino jezero a nejhlubší jezero Tanganika).

UČEBNICE**str. 37**

1. Většina území Afriky patří do tropického pásu, proto je nejteplejší ze všech světadílů. Nejvíce srážek je podél rovníku na západě Afriky. Nejnižší srážky mají oblasti podél obratníků.

UČEBNICE**str. 39**

1. Tropický deštný les (kolem rovníku), savany (travnaté oblasti severně a jižně od rovníku), pouště a polo-pouště (kolem obratníků), subtropická krajina (na severu a jihu Afriky).
2. V tropických deštných lesích žijí lidoopi (gorila, šimpanz), opice (např. kočkodan), z ptáků např. papoušci, z plazů např. krajta obrovská. V savanách jsou typickými stromy baobab a akácie. Žije tu např.: slon africký, žirafy, zebry, antilopy, lev, gepard, hyena skvrnitá. V pouštích se v oázách pěstuje palma datlová a fíkovníky. Žije zde velbloud jednohrbý, fenek, různé druhy štirů a surikata. Pro subtropickou krajinu je typický dub korkový, ve vyšších polohách roste cedr. Ze savců zde žijí např.: vlci, lišky, kozorožci. Na podzim se do této oblasti stěhují z Evropy tažní ptáci.

UČEBNICE**str. 40**

1. Afrika je po Asii druhý nejlidnatější světadíl (přes 1,2 miliardy obyvatel) a počet obyvatel stále rychle roste.
2. Kolonizace je ovládnutí území cizím státem (vznik kolonií). V 19. století se řada zemí v Africe stala závislým územím některých evropských států. Většinu Afriky kolonizovali dva státy – Velká Británie a Francie. Ve druhé polovině 20. století získala většina afrických zemí nezávislost.
3. a) např.: Egypt, Saudská Arábie; b) např.: USA; c) např.: v Kanadě; d) např.: v Brazílii.
4. Kvůli lepší komunikaci byl úředním jazykem stanoven ten, kterým hovořili jeho bývalí evropští kolonizátoři.
5. Angličtina, francouzština, portugalština, arabština.

UČEBNICE**str. 42**

1. Afrika má ze všech světadílů nejméně rozvinuté hospodářství. Ropa a zemní plyn – např.: Alžírsko, Libye a Nigérie. Měď – střední a jižní Afrika. Zlato a diamanty – JAR.
2. Zemědělské plodiny se pěstují na plantážích (zemědělské území, kde se intenzivně pěstuje jeden druh plodiny za účelem prodeje), např.: tropické ovoce, kávovník, kakaovník, banánovník, čajovník, bavlník, podzemnice olejná.

UČEBNICE**str. 44**

1. Arabové vyznávající islám (muslimové).
2. Kartágo válčilo s Římany (Punské války).
3. Římané po 3. Punské válce město zničili, ale pak jej znovu postavili jako římské město. Na přelomu letopočtu, tedy v oblasti Tuniska, vyrůstá Kartágo plně římské, s římskou kulturou.

UČEBNICE**str. 45**

1. Egyptské pyramidy jsou stavby ve tvaru čtyřbokého jehlanu. V egyptské architektuře jsou chápány jako monumentální hrobky panovníků (faraónů). Pyramida měla tedy chránit mrtvého krále a jeho šperky, nábytek a jiné předměty, které mu potomci dávali na cestu do záhrobí. Stavba největší z pyramid (Cheopsova) má základnu 230×230 metrů a je vysoká 146 m. Údolí králů je místo na západním břehu Nilu, kde se nacházelo hlavní pohřebiště egyptských vládců. Údolí králů je známé zejména nálezem neporušené Tutanchamonovy hrobky.
2. Alexandr Veliký byl makedonský král a slavný vojevůdce. V Egyptě založil město Alexandrie (v r. 332 př. n. l.).

UČEBNICE**str. 48**

1. **b)** největší – Viktoriino jezero, nejhlubší – jezero Tanganika (hloubka 145 m); **c)** Kilimandžáro: 3° jižní šířky a 37° východní délky.
2. Mosambický průliv.

UČEBNICE**str. 49**

1. **b)** mys Dobré naděje – 34° již. šířky a 18° východní délky, Střelkový mys – 35° již. šířky, 20° východní délky, obratník Kozoroha 23° 26' již. šířky.
2. Diamant je nejtvrdší nerost. Využití – ve šperkařství a v průmyslu (řezné, brusné a vrtné nástroje).

UČEBNICE**str. 52**

2. Nejsevernější bod 71° 50' severní šířky, v Kanadě, nejjižnější bod 53° 54' jižní šířky (v Chile), nejzápadnější bod 168° 05' západní délky (na Aljašce), nejvýchodnější bod 34° 54' západní délky (v Brazílii).

UČEBNICE**str. 53**

2. Hudsonův záliv – Atlantský oceán, Aljašský záliv – Tichý oceán, záliv Fundy – Atlantský oceán, Mexický záliv – Atlantský oceán.
3. Poloostrov Yucatan – Karibské moře, poloostrov Florida – Atlantský oceán, Aljaška – Tichý oceán a Beringovo moře, souostroví Velké a Malé Antily – Karibské moře, ostrov Grónsko – Atlantský oceán a Severní ledový oceán, Bahamy – Atlantský oceán, Bermudy – Atlantský oceán, Galapágy – Tichý oceán.

UČEBNICE**str. 54**

1. Kordillery.
2. Nížiny v Severní Americe – Arktická, Mississippská, Atlantská, Pobřežní nížina. Nížiny v Jižní Americe – Orinocká, Amazonská, Laplatská.

UČEBNICE**str. 55**

1. Hořejším, Huronským, Erijským, Ontariem (*poznámka* – Michiganské leží celé v USA).
2. **a)** ano; **b)** ano; **c)** ne; **d)** ne.

UČEBNICE**str. 64**

1. United States of America.
2. Kanada – Ottawa, Mexiko – Mexico City.
3. Přibližně 8 000 km.
4. 7 hodin ráno.

UČEBNICE**str. 65**

1. Pohoří Kordillery (orientovány severojižním směrem) a Appalačské pohoří (táhne se od jihozápadu k severovýchodu).
2. Hurikán je tropická cyklona (oblast nízkého tlaku). Jedná se o obrovskou vířící bouři o rychlosti až 300 km/h a intenzivní deště. Hlavním faktorem pro vytvoření tropických cyklon je moře prohřáté do určité hloubky a nad určitou teplotu, dále již existující výkyvy počasí (vlhkost a vítr). Zatím se přesně neví, proč se některé bouře změň v hurikán a jiné ne.
3. Missouri (4 087 km), Mississippi (3 378 km), Yukon (3 185 km), Rio Grande (3 034 km), Colorado (2 330 km), Arkansas (2 322 km), Columbia (2 044 km). Velká jezera – Hořejší, Michiganské, Huronské, Erijské, Ontario. Velká jezera jsou navzájem propojena řekami, průlivy a průplavy. Řekou sv. Vavřince jsou spojena s Atlantským oceánem. Průplavy je spojeno jezero Ontario s jezery Huronským a Erijským.

UČEBNICE**str. 66**

1. Plantáž je rozsáhlý pozemek, na kterém se pěstuje stále stejná plodina (např.: káva, bavlna, tabák, jahody). Na plantážích je plodina často sklízena ručně.
2. Původně tam byly stepi pokryté trávou.
4. Silicon Valley (česky Křemíkové údolí). Název pochází z roku 1971, kdy v americkém časopise *Elektronic News* začala vycházet týdenní rubrika *Silicon Valley USA* od Dona Hoeflera o velké koncentraci společností zabývajících se křemíkovými mikročipy a počítači. Tyto společnosti postupně vytlačily ovocné sady, které daly této oblasti její původní jméno – Údolí potěchy srdce.

UČEBNICE**str. 67**

1. New York u Atlantského oceánu, New Orleans – u Mexického zálivu (Atlantský oceán), Houston – u Mexického zálivu (Atlantský oceán), Los Angeles – Tichý oceán.

UČEBNICE**str. 68**

1. Javor.
2. Lední hokej.
3. Královna Alžběta II.

UČEBNICE**str. 69***(uprostřed)*

2. Ano.
3. Velká Británie, Francie, Belgie, Lucembursko, Německo, Česko, Polsko, Ukrajina, Rusko.

(dole)

1. Ottawa – v r. 2018 měla 1 326 000 obyvatel.
2. Nejpopulárnější je lední hokej. Nejznámější kanadské hokejové týmy: Montreal Canadiens, Ottawa Senators, Calgary Flames, Toronto Maple Leafs, Edmonton Oilers, Vancouver Canucks, Winnipeg Jets.

UČEBNICE**str. 70**

1. Kanada je konstituční monarchie a člen Britského společenství národů. Je nezávislou zemí, která však formálně uznává britskou hlavu státu i za svého panovníka.
2. V oblasti préríí (při hranicích s USA) se pěstuje obilí, zejména pšenice, která se ve velkém množství vyváží. Živočišná výroba je založena na farmářské výrobě. Převažuje chov skotu.
3. Kanada je vyspělý průmyslově zemědělský stát. Má velké nerostné bohatství – vyváží uran, zinek, zlato, nikl, těží ropu a zemní plyn. Průmysl je soustředěn v oblasti velkých jezer. Hlavními odvětvími je strojírenský, elektrotechnický a dřevozpracující průmysl.

UČEBNICE**str. 71**

1. Největším ostrovem je Grónsko, patří k Americe a je autonomní oblastí Dánska. Podmínky pro hospodářství nejsou dobré. Velkou část povrchu pokrývá ledovec a podnebí je velmi studené. Obyvatelstvo se živí hlavně rybolovem a lovem.

UČEBNICE**str. 73**

1. Státní hranice mezi Panamou a Kolumbií (Panamská šíje), hranice mezi USA a Mexikem.
2. Pevninské litosférické desky se pohybují směrem k západu. V důsledku podsouvání oceánských litosférických desek pod pevninské, vznikl na západě kontinentu pás mladého pohoří – Kordillery. Podél tohoto pohoří jsou v důsledku pohybu litosférických desek častá zemětřesení a výbuchy sopek.

1. V nížinách roste tropický deštný les. Pro suchou oblast náhorních plošin jsou typické křoviny a sukulenty (kaktusy, agáve, juka). V údolích Mexické plošiny najdeme travnaté savany. Ze zemědělských plodin se pěstují převážně tropické rostliny, např.: banánovník, kávovník a cukrová třtina. Většina obyvatel je zaměstnána v zemědělství.
2. Přírodní podmínky a soustředění průmyslu v určitých oblastech. Největší význam pro hospodářství má těžba ropy a cestovní ruch.
3. Panama leží na rozhraní Severní a Jižní Ameriky. Na jejím území byl vytvořen Panamský průplav, který spojuje Atlantský a Tichý oceán.

UČEBNICE

str. 74

2. Souostroví Velké Antily a Malé Antily. Ostrovy ve Velkých Antilách – Kuba (největší), Bahamy, Haiti, Dominikánská republika.

UČEBNICE

str. 76

1. Rovník prochází – Ekvádor, Kolumbie, Brazílie. Obratník kozoroha – Chile, Argentina, Paraguay, Brazílie.
2. Andy (Kordillery).
3. Amazonská nížina, řeka Amazonka, úmoří Atlantského oceánu.
4. Orinoko – Kolumbie, Venezuela; Paraná – Brazílie, Argentina.
5. Chile – léto od prosince do května a zima od června do září (období dešťů od května do srpna, období sucha – od prosince do května).
6. Teplé proudy – Jižní rovníkový proud, Brazilský proud, studené proudy – Peruánský (Humboldtův) proud, Falklandský proud.
7. Pasáty jsou stálé větry, převládající v tropických oblastech. Vanou z oblasti vysokého tlaku subtropické šířky (kolem 30° sev. a již. šířky) do oblasti nízkého tlaku nad rovníkem. Na severní polokouli vanou od severovýchodu a na jižní polokouli od jihovýchodu. Pasáty vanoucí od oceánu přináší srážky, pasáty vanoucí od pevniny jsou suché.
8. Poušť Atacama. Příčinou vzniku pouště je vysoká teplota v letním období a pohoří Andy, přes které se nedostane vzdušná vlhkost, která zásobuje východní část Jižní Ameriky. Vlaha se do pouště nedostane ani od Pacifiku (vlivem zemské rotace, která odklání mraky zpět nad oceán a nikoliv nad pevninu).

UČEBNICE

str. 78

1. Tropické a subtropické rostliny (např.: bavlník, kakaovník, kokosová palma, cukrová třtina).
  2. Nejvýznamnější je těžba ropy (z moře), dále se těží např.: zemní plyn, železná ruda, bauxit a zlato. Nejdůležitější pro vývoz je ropa.
  3. OPEC znamená Organizace zemí vyvážejících ropu. Má sídlo ve Vídni.
1. Sousedí na západě s Kolumbií, na jihu s Brazílií a na východě s Guyanou. Nachází se v tropickém pásu.
  3. Těžba ropy a železné rudy dává předpoklady pro rozvoj zejména petrochemie, hutního a strojírenského průmyslu.
  4. Francie, francouzštinou, je přibližně poloviční oproti Guyaně.

UČEBNICE

str. 79

1. Brazílie sousedí na severu s Francouzskou Guyanou, Surinamem, Guyanou, Venezuelou a Kolumbií, na západě s Peru, Bolívií a Paraguayí, na jihu s Argentinou a Uruguayí.
  2. Brazílie je 108krát větší než Česká republika.
1. Slum je chudinská čtvrť z improvizovaných a obvykle nelegálně postavených chatrčí. Slumy se nacházejí hlavně na předměstích velkoměst v rozvojových zemích Afriky, Asie a Latinské Ameriky. Např.: Kapské Město (JAR), Nairobi (Keňa), Mumbai (Indie), Karáčí (Pákistán), Sao Paulo (Brazílie), Lima (Peru).

1. Argentina, Paraguay a Uruguay.
2. Argentina.
3. Pampy (název pro stepi v Jižní Americe), využívají se k pěstování obilnin, chovu hovězího dobytka a ovcí.
4. Největší systém vodopádů na světě. Nacházejí se na hranici mezi Argentinou a Brazílií.
5. Gaučové jsou pampští pasáci dobytka. Vyskytují se především v Argentině, Paraguayi a Uruguayi.

1. Vlivem vyšší nadmořské výšky a působením studených mořských proudů.
2. Pampa je step v Jižní Americe. Od prairie (step v Severní Americe) se liší pouze názvem.
3. V Argentině ropa, zemní plyn a zlato.
5. Argentina – Buenos Aires – ano. Paraguay – Asunción – ne. Uruguay – Montevideo – ano.

1. Peruánský (Humboldtův) proud – studený.
2. Horská hradba And zabraňuje vlhkým pasátům v proudění na západ.

1. Na Kubě.
  2. Punta Arenas (nejjižnější velkoměsto na světě – nad 100 000 obyvatel). Převládá chladné a deštivé podnebí. Vliv studeného mořského proudu (Peruánský proud). Podnebí na pomezí oceánského a polárního.
-
1. Peru. Kolumbie, Ekvádor, Bolívie a Chile. Tropické podnebí se mění se vzrůstající nadmořskou výškou (pohoří Andy).
  2. Vysokohorská, pouště, pralesy. Krásná příroda a historické památky.
  3. Barevné kovy (hlavně měď, Chile, Peru), ropa (Ekvádor), zemní plyn, vzácné kovy (zlato, stříbro), smaragdy (Kolumbie). Velké nerostné bohatství, málo rozvinutý průmysl, nerostné suroviny se vyvážejí.
  4. Káva, kakao, banány, tropické a subtropické ovoce, ryby, cukr, balzové dřevo.

1. Eufrat a Tigris.
2. Klínové písmo.

2. Kalimantan – Indonésie, Malajsie, Brunej. Arabský poloostrov – Saúdská Arábie, Jemen, Omán, Spojené arabské emiráty, Katar, Bahrajn, Kuvajt.

2. 9 250 m.
-
1. Asie přímo sousedí s Evropou a Afrikou. Severní polární kruh, obratník Raka, rovník a poledník 180°.
  2. Pobřeží Asie je velmi členité. Ostrovy a poloostrovy tvoří přibližně jednu čtvrtinu rozlohy Asie. Mezi nejvyšší asijská pohoří patří Himálaj, Karákoram, Hindúkuš a Pamír.
  3. Podél pobřeží Tichého oceánu (východní, jihovýchodní a jižní Asie) – Kamčatka, Japonsko, Filipíny, Indonésie.

1. Monzuny jsou pravidelné vzdušné proudy střídající svůj směr v zimě a v létě. Jsou způsobovány hlavně rozdíly v ohřívání kontinentů a oceánů. Výrazně se projevují v jižní a jihovýchodní Asii. V létě vznikem tlakové níže nad vnitrozemím Asie se tlačí vlhký a teplý vzduch z Indického oceánu na pevninu a přináší vytrvalé deště. Zimní monzun vane z pevniny na moře. Je suchý a chladný. Letní monzuny (červen – září) přináší vytrvalý déšť potřebný pro pěstování rýže a dalších plodin.
2. Tropická cyklona je atmosférický útvar charakteru cyklony (tlakové níže) v podobě obrovského víru s charakteristickým okem ve středu. Jedná se o rozsáhlý rotující bouřkový systém s velmi nízkým tlakem. Velikost se pohybuje od 100 do 2000 km v průměru a rychlost dosahuje až 300 km/hod. Tajfun je označení tropických cyklon při pobřeží Tichého oceánu.
3. Nejvyšší srážky – tropický monzunový pás (v jižní a jihovýchodní Asii) a tropický vlhký pás (podél rovníku) v jihovýchodní Asii. Nejnižší srážky – Arabský poloostrov, střední Asie (severně od vysokohorských oblastí).

2. Polární pustiny – medvěd lední, tuleň, mrož. Tundra – sob polární, liška polární, sovica sněžná. Tajga – vlk, medvěd hnědý, rosomák, tygr ussurijský. Lesostep – hlodavci (králík, sysel, svišť), kozy, ovce, koně. Pouště – velbloud, hlodavci, plazi (štíří a hadi). Monzunový les – tygr, slon indický, nosorožec indický, panda velká. Tropický deštný les – hmyz, plazi, orangutan, tygr. Vysokohorské krajiny – jak.
3. Step.
4. Amazonie.

1. Rýže a čaj.
2. Teplota a dostatek vláhy.
3. Čína, Indie, Srí Lanka.

- a) ropa – oblast Perského zálivu (Saúdská Arábie, Kuvajt, Spojené arabské emiráty), u Kaspického moře (Rusko), severovýchod Číny, východní pobřeží Zadní Indie, Velké Sundy. Černé uhlí – Čína a Indie.
  - b) Moskva a Vladivostok.
  - c) Singapur, Šanghaj, Hongkong, Nagoia, Kobe, Jokohama.
1. V Asii se chová nejvíce hospodářských zvířat na světě – skot, prasata, ovce a drůbež. K těžké práci se využívá v jihovýchodní Asii slon indický. V horských oblastech se chová jak domácí. Důležitým zdrojem potravy je mořský rybolov (Čína a Japonsko).
  2. Velké nerostné bohatství – ropa, zemní plyn, černé uhlí.
  3. Japonsko, Čína, Izrael, Tchaj-wan, Jižní Korea, Singapur a Hongkong.
  4. Těžební, hutní, textilní, potravinářský, strojírenský, elektrotechnický.
  5. V Asii se vyrobí nejvíce oceli na světě. Největším výrobcem je Čína (přibližně polovina světové produkce oceli).
  6. První místo (nejvíce na světě – z toho jenom Čína téměř jednu třetinu).
  7. Nejdelsí železnice světa a vede z Moskvy do Vladivostoku (9 288 km).

1. Rusko.
2. a) jihozápadní Asie (Přední Asie), b) Čína, východní Asie, c) Indie, jižní Asie, d) jihozápadní Asie (Izrael).

UČEBNICE**str. 100***(zajímavost)*

1. Mohamed – působil ve městě Mekka (poutní místo muslimů).
2. Vyznávají Alláha a řídí se Koránem.

UČEBNICE**str. 102**

1. Člověk, který někam putuje. Mekka je spojena se vznikem islámu.
2. Právo na život, právo na vzdělání, právo na svobodu atd.
1. Převládá krajina pouští a polopouští, zejména na Arabském poloostrově (v Saúdské Arábii nejsou žádné stálé vodní toky a stát vynakládá značné finanční prostředky na získávání pitné vody odsolováním vody mořské).
2. V oblasti kolem Perského zálivu se nacházejí největší světová ložiska ropy a zemního plynu. Proto patří státy při Perském zálivu k nejbohatším zemím světa.
3. Turecko – hlavní město Ankara.
4. Irák, Irán, Saúdská Arábie (největší světový vývozce), Katar, Kuvajt, Spojené arabské emiráty.

UČEBNICE**str. 103**

1. Elbrus (5 642 m) – v pohoří Velký Kavkaz.
2. Gruzie.
3. Je největší jezero světa. V Kaspickém moři se těží ropa.
1. Arméni.
2. Rusové, Tataři, Ukrajinci, Baškirové, Čuvaši, Čečenci, Arméni. Ázerbájdžán. Pravoslavné křesťanství, muslimové a starověrci.
3. Ázerbájdžán.

UČEBNICE**str. 104**

1. Pamír – Kongur (7 719 m), Hindúkuš – Tirič Mír (7 708 m).
2. a) Kyzylkum – Uzbekistán, Karakum – Turkmenistán. b) Balkaš – Kazachstán, Aralské jezero – Kazachstán a Uzbekistán.

UČEBNICE**str. 105**

1. Kosmodrom je místo se souborem zařízení potřebných ke startu kosmických raket. Slouží jako základna pro starty kosmických raket.
2. Tálibán je radikální nábožensko-politické hnutí v Afghánistánu.
1. Většinu území tvoří rozsáhlé nížiny a náhorní plošiny. Na východě a na jihu se nacházejí vysoká pohoří. Velkou část území tvoří bezodtoké pouště a polopouště.
2. Pro hospodářství je důležité zemědělství (pěstování bavlníku), potravinářský a těžební průmysl.
3. Z nerostných surovin se nachází zejména ropa, zemní plyn, železná ruda, uran a měď. Největší zásoby nerostných surovin jsou v Kazachstánu.
4. Působí v Afghánistánu a nazývá se Al-Kaida.

UČEBNICE**str. 106**

1. Mount Everest – 8 848 m (pohoří Himálaj), K 2 – 8 611 m (pohoří Karákoram).
2. Leopold Sulovský (1991), Josef Nežerka (1996), Radek Jaroš (1998) – stal se 15. horolezcem na světě a prvním Čechem, který vystoupil na všech 14 světových osmitisícovek bez použití kyslíku, Vladimír Nosek (1998). K 2: Libor Uher (2007), Pavel Bém (2012), Radek Jaroš a Jan Trávníček (2014), Klára Kolouchová (2019) – první Češka na K 2, (pod dívčím jménem Klára Poláčková) zdolala v roce 2007 i Mount Everest.

UČEBNICE**str. 107**

1. Čína.
  2. Mount Everest – 8 848 m.
-
1. Himálaj – Mount Everest, Karákoram – K 2.
  2. Monzuny.
  3. a) Pákistán – islám (muslimové), b) Indie – hinduismus, c) Bangladéš – muslimové.

UČEBNICE**str. 109**

1. Myanmar (Barma), Thajsko, Laos, Kambodža, Vietnam.
2. Indonésii prochází rovník. Tropické podnebí dává předpoklad k růstu tropických pralesů.
3. Vietnam.
4. Thajsko.

UČEBNICE**str. 110**

1. Vyhledávají vhodné pastviny pro dobytek.
3. Kazachstán.

UČEBNICE**str. 111**

1. O 5 let.
2. Bonsaj – miniaturní strom pěstovaný v misce, harakiri – starojaponský způsob sebevraždy rozpáráním břicha (rituální japonská sebevražda), origami – japonské umění skládání rozličných motivů z papíru, judo – styl japonského bojového umění, kamikadze – japonský sebevražedný letec za druhé světové války, samuraj – středověký japonský bojovník známý především svou oddaností, saké – alkoholický nápoj kvašený z rýže.

UČEBNICE**str. 112**

1. Hospodářsky nejvyspělejší asijský region. Patří mezi nejrychleji se rozvíjející regiony světa.
2. ČR – 78 866 km² – 134 obyvatel/km², Východní Asie – 11 840 000 km² – 130 obyvatel/km². Východní Asie je přibližně 150 × větší než ČR, přibližně stejná hustota osídlení.
3. Japonsko má nedostatek nerostných surovin.

UČEBNICE**str. 113**

1. Čína přímo sousedí se 14 státy – Indie, Pákistán, Afghánistán, Tádžikistán, Kyrgyzstán, Kazachstán, Rusko, Mongolsko, Severní Korea (KLR), Vietnam, Laos, Myanmar, Bhútán, Nepál.
2. Žluté moře, Východočínské moře, Jihočínské moře.

1. Tchajwanský průliv.
2. Jsou spojena nejdelším, 55 km dlouhým mostem přes moře. Kasina, banky, obchody. Patří mezi nejhustěji zalidněné oblasti: 6 326 obyv./km² – Hongkong, 19 396 obyv./km² – Macao (1. na světě).
3. Jako daňové ráje jsou označovány země, ve kterých jsou udělovány velmi nízké nebo nulové daně z příjmů a z majetku.
4. Dalajláma je duchovní vůdce Tibeťanů (vyznávají buddhismus).

1. Monzuny je ovlivněna jihovýchodní část území Číny. V létě vanou monzuny od oceánu a v zimě z pevniny.
2. Vodní elektrárna Tři soutěsky na řece Jang-c-tiang.
3. Čína je nejlidnatější stát světa (asi 1,4 miliardy obyvatel, přes 1/5 obyv. světa). Obyvatelstvo je rozmístěno nerovnoměrně, nejvíce je na východě a jihovýchodě Číny. Většinou Číňané, ale i mnoho národnostních menšin.

1. Ohnivý kruh (Tichomořský lem) je pásmo kolem Tichého oceánu charakteristické častým výskytem vulkanické (sopečné) činnosti a zemětřesením.
2. 4 750 m.

1. Letecká doprava
2. a) 9 288 km – Moskva a Vladivostok, b) 6 dní.

1. Rusko (asijská část). S výjimkou pobřeží Tichého oceánu (Dálný východ) se tato oblast nazývá Sibiř.
2. Tajga je název pro severské jehličnaté lesy. Nejrozsáhlejší jsou na Sibiři.
3. Ropa, zemní plyn, zlato, diamanty a uhlí, důležitá je těžba dřeva. Většímu rozvoji a osídlení regionu brání špatná dopravní dostupnost a nepříznivé přírodní podmínky (povrch a podnebí).

1. Austrálie leží na jižní a východní polokouli.
2. Souhvězdí Jižní kříž, které je dominantou australské oblohy.

2. Oblast, ze které neodtéká voda do žádného moře či oceánu.

1. Převládají pouště a polopouště (západní a centrální část země), savany a na severovýchodě tropické deštné lesy. Podnebí Austrálie je převážně teplé a suché (tropický a subtropický pás).
2. Je to největší korálový útes na světě (2 000 km). Nachází se u severovýchodního pobřeží Austrálie.
3. Klokani, koala medvídkovitý, ptakopysk podivný, ježura australská. Endemické druhy rostlin a živočichů (druhy, které se nevyskytují nikde jinde na světě).

1. Většinu obyvatelstva představují potomci přistěhovalců z Evropy. Během 19. století byla Austrálie ovládnuta Brity a stala se britskou kolonií. Koloniální oblasti se v roce 1901 sloučily v Australský svaz. Plnou nezávislost získal Australský svaz až v r. 1986. Úředním jazykem je angličtina.
2. Nepříznivé přírodní podmínky. Nejvíce obyvatel žije na východním a jihovýchodním pobřeží ve velkých městech.
3. Zlaté pobřeží.

1. Australci.
2. Canberra; Sydney.
3. Velká část australské půdy trpí nedostatkem srážek. Pěstování pšenice, cukrové třtiny a vinné révy. Na farmách se chovají převážně ovce a skot.

1. Velké zásoby nerostných surovin. Černé a hnědé uhlí, ropa a zemní plyn, železná ruda, zlato, stříbro, zinek, měď, uran.
2. Průmysl těžební, hutnický, strojírenský, potravinářský.
3. Opera v Sydney (symbol Austrálie), Velký bariérový útes s korálovými útesy, posvátná hora Uluru. Lákadlem je také ostrov Tasmánie s bývalou věznicí Port Arthur, národní parky (např.: Kakadu, kde byl mimo jiné natáčen film Krokodýl Dundee), vyhledávané jsou i nádherné pláže východního pobřeží, nebo velkoměsta Sydney a Melbourne.

2. Kvůli příznivějšímu (teplejšímu) podnebí.
3. *Zajímavost:* Ostrovy objevil Holanďan Abel Janszoon Tasman v r. 1642 a pojmenoval je Nový Zéland. V roce 1769 britský mořeplavec James Cook obeplul a prozkoumal oba hlavní ostrovy (zakreslil je do mapy). Šlo o první mapu Nového Zélandu. Objevil průliv mezi Jižním a Severním ostrovem Nového Zélandu (dnes Cookův průliv).
4. Datová hranice je mezinárodní dohodou stanovená hranice, při jejímž překročení se mění datum. Při překročení datové hranice na západ se datum posune o 1 den dopředu. Při překročení hranice o 1 den na východ se datum posune dozadu.

2. Využívají se jako zdroj energie a pro plavbu na raftu.
3. Na Novém Zélandu.

1. Havajské ostrovy.
  2. Nový Zéland (samostatný stát), Francouzská Polynésie, Havajské ostrovy (USA), Velikonoční ostrov (Chile).
1. Hlavní regiony: Polynésie, Melanésie, Mikronésie; největší ostrovy Oceánie: Nová Guinea, Nový Zéland, Nová Kaledonie (patří Francii).
  2. Největší ostrov Oceánie je Nová Guinea (2. největší ostrov světa). Západní část patří Indonésii, ve východní části je nezávislý stát Papua-Nová Guinea.